

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název vzdělávacího materiálu:	Světová integrační seskupení
Číslo vzdělávacího materiálu:	VY_32_INOVACE_Z.3.23
Autor vzdělávacího materiálu:	PaedDr. Alena Vondráčková
Období, ve kterém byl vzdělávací materiál vytvořen:	2.pololetí školního roku 2012/2013
Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Vzdělávací obor:	Geografie
Vzdělávací předmět:	Zeměpis
Tematická oblast:	Sekundér a terciér
Ročník, pro který je vzdělávací materiál určen:	4. ročník vyššího gymnázia

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace:	Výukový materiál pro žáky 4. ročníku gymnázia pro předmět zeměpis, slouží pro interaktivní výklad a samostudium a je doplněn několika problémovými úkoly. Další úkoly jsou formulovány v pracovním listě.
Citace použitých zdrojů:	<p>Mirvald, Stanislav a kol. Geografie – socioekonomická část. SPN – pedagogické nakladatelství a. s., 1998. ISBN 80-7235-008-0. s. 39 - 41</p> <p>Bičík, Ivan a kol. Příroda a lidé Země. Nakladatelství České geografické společnosti s. r. o. Praha, 2004. s. 84 - 94</p> <p>Hanus Martin a kol. Školní atlas dnešního světa. 1. vydání. TERRA, s.r.o. a TERRA –KLUB o. p. s., 2011. ISBN 978-80-902282-6-9</p> <p>http://tema.novinky.cz/herman-van-rompuy</p> <p>http://en.wikipedia.org/wiki/José_Manuel_Barroso</p> <p>http://www.novinky.cz/domaci/129279-z-ceskych-hranic-zmizely-kontroly.html</p> <p>http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:UN_Member_Countries_World.svg</p> <p>http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/22/Struktura_OSN.png</p> <p>http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:BRICS.png</p> <p>http://www.republic.org.nz/images/commonwealth_republics.PNG</p>

Světová integrační seskupení

20 století – internacionalizace

tendence k všestrannému sblížení národů, navazování styků (především ekonomických, politických, aj.), zajištění bezpečnosti

2. pol. 20. stol.

⇒ vznik mezinárodních integrací

integralis = spojování, sjednocování

mají charakter **vojensko-politický nebo ekonomický**

mohou být **regionální nebo globální**

Námět k diskusi:

Diskutujte o výhodách a nevýhodách integračního procesu.

Ekonomické integrace:

výhody

- proces propojování trhů do větších celků, odstranění obchodních bariér mezi státy – územní specializace \Rightarrow nižší ceny, vyšší konkurenceschopnost \Rightarrow možnost rozvoje, růst zisků
- snadnější reakce na nepříznivé ekonomické vlivy (krize, válečné konflikty, aj.)

nevýhody – ztráta části státní suverenity

Stádia integrace :

1. Pásmo volného obchodu

odstranění překážek obchodu pouze uvnitř (odstranění cel, kvót,...), samostatná obchodní politika vůči nečlenským zemím

2. Celní unie

společná obchodní politika vůči nečlenským zemím

3. Společný trh

volný pohyb zboží, kapitálu, služeb a prac. sil
(omezována funkce státních hranic)

4. Ekonomická (hospodářská a měnová) unie

sjednocení ekonomické politiky, zavedení společné měny

5. Politická unie

nejvyšší stádium – sjednocení zákonodárství, politiky, aj.
⇒ úplné propojení členských zemí

Většina ekonomických integrací má zatím podobu pásma volného obchodu – NAFTA (1993), CEFTA (1993), EFTA aj.

Evropská unie

Zopakujte si poznatky o Evropské unii:

- 1) Počátky integračního procesu v Evropě a předchůdci EU**
- 2) Maastrichtská smlouva**
- 3) Rozšiřování EU**
- 4) Orgány EU**

Řešení:

Předchůdci EU

EHS – 1957 Řím (Francie, Německo, Itálie a Benelux)

Euratom 1957

Evropské sdružení uhlí a oceli (Montánní unie) 1951

ES = Evropská společenství vznikla spojením těchto tří smluv v roce 1967

Rozšiřování ES

1973 – VB, Dánsko, Irsko

1981 – Řecko

1986 – Portugalsko, Španělsko

Vznik a vývoj EU

r. 1993 na základě Maastrichtských dohod (1991), ES => EU

EU - vyšší stupeň integrace než ES:

společný trh = volný pohyb lidí (pracovní síly), zboží, kapitálu,

příprava úplné měnové unie, později příprava evropské ústavy aj.

r. 1995– přijato Švédsko, Finsko a Rakousko – „evropská 15“

tyto státy dříve členy **ESVO(EFTA)** bezcelní obchod s nezemědělskými produkty; státy ESVO od r. 1993 tvořily společně s EU tzv. **Evropský hospodářský prostor**, r. 1996 ESVO zaniklo, EEP funguje dále

k 1. 1. 1999 zavedení společné měny EURO, od ledna 2002 zavedení do oběhu v 11 zemích EU mimo Británii, Dánsko, Švédsko a Řecko

1. 5. 2004 – přijato dalších 10 zemí vesměs postkomunistických

ČR, Maďarsko, Polsko, Slovensko, Slovinsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Malta, Kypr

rozšíření = dlouhodobý a velmi složitý proces – problematické je např. sjednocení právních norem, rozdílná hosp. úroveň, politické názory aj.

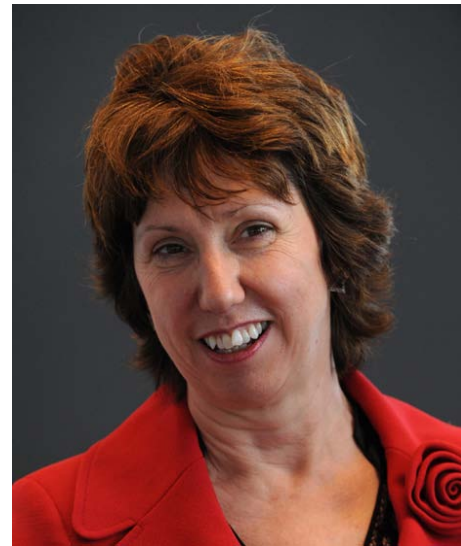
Lisabonská smlouva (též Reformní smlouva)

je mezinárodní smlouva podepsaná 13. prosince 2007 v Lisabonu a ratifikována 3. listopadu 2009. Po neúspěchu Smlouvy o Ústavě pro Evropu.

Nabývá účinnosti prvním dnem měsíce následujícího, tedy k 1. prosinci 2009.

předseda Evropské rady,
Belgičan **Herman Van Rompuy**
je označován za prezidenta EU

za zahraniční politiku zodpovídá
Britka **Catherine Ashtonová**

Herman Van Rompuy v době předsednictví ČR

Orgány EU

Evropská rada

nejvyšší orgán - hlavy států nebo premiéři a předseda Komise a od prosince 2009 i předseda Evropské rady **Herman Van Rompuy**. Evropská rada zasedá čtyřikrát do roka. Její předseda však může v případě nutnosti svolat mimořádnou schůzku. Zasedání se zpravidla konají v Bruselu.

Rada Evropské unie

se člení do formací podle témat, která řeší – nemá stálé členy.

Vykonává moc zákonodárnou (obvykle s Evropským parlamentem),
koordinuje hospodářskou politiku členských států, vymezuje zahraniční a bezpečnostní politiku a uzavírá mezinárodní smlouvy, koordinuje činnost v oblasti policejní a soudní.

Hlavním sídlem Rady EU je **Brusel**, schází se i v Lucemburku a neformální jednání Rady tradičně probíhají v předsednickém státu.

Uwe Corsepius

nahradil dne 26. června 2011 Pierra de Boissieu ve funkci generálního tajemníka Rady Evropské unie.

Uwe Corsepius byl od roku 2006 do února 2011 poradcem německé kancléřky Angely Merkelové

Evropský parlament

poslanci jsou voleni přímou volbou v členských zemích na 5 let
(785 poslanců, 24 českých)

schvaluje rozpočet a ve vymezených oblastech zákony

sídlem EP je Štrasburk (plenární zasedání), ale Parlament pracuje také v Bruselu (výbory, schůze) a Lucemburku (sekretariát).

Evropská komise

Je orgánem iniciativním, výkonným a kontrolním - navrhuje nové právní předpisy, dohlíží na dodržování práv.

(27 členů, 1 český), předseda Evropské komise **José Barroso**

Český eurokomisař Štefan Füle

Co je to Shengen?

Co je to Shengenský prostor?

Schengen je malé město na lucemburském území v blízkosti francouzské a německé hranice.

Schengenský prostor je území v Evropě, v jehož rámci nejsou na společných státních hranicích vykonávány hraniční kontroly a hranice lze tedy překračovat kdykoli a na jakémkoli místě.

Absenci hraničních kontrol na vnitřních hranicích kompenzuje rozsáhlá spolupráce a vysoké schengenské standardy. Sahají od policejní a justiční spolupráce přes vízové a konzulární záležitosti až po ochranu osobních údajů. Z hlediska bezpečnostního mají tato opatření znemožnit zneužívání svobody pohybu ke kriminálním aktivitám.

22 členských zemí EU: Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko a
 2 nečlenské země EU: Island a Norsko

**Znáš některé další ekonomické integrace v Evropě
nebo v jiných kontinentech?**

Středoevropská dohoda o volném obchodu
(**CEFTA - Central European Free Trade Agreement**)

Severoamerická smlouva volného obchodu
(**NAFTA - *North American Free Trade Agreement***)

Svaz arabského Maghribu (UAM - *Union de Arabe Maghrib*)

Panarabská zóna volného obchodu
(**PAFTA - *Pan-Arab Free Trade Area***)

Asijsko-pacifická ekonomická spolupráce
(**APEC - *Asia-Pacific Economic Cooperation***)

Společenství portugalojazyčných států
(**CPLP - *Comunidade dos países de Lingua Portuguesa***)

OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)

30 nejvyspělejších států světa (ČR od r. 1995)

Zakládající členové ([1961](#)):

• Rakousko*• Belgie*• Kanada*• Dánsko*• Francie*• Německo*• Řecko*• Island*• Irsko*• Itálie*	• Lucembursko*• Nizozemsko*• Norsko*• Portugalsko*• Španělsko*• Švédsko*• Švýcarsko*• Turecko• Spojené království*• Spojené státy*

Pozdější členové (řazeno chronologicky s datem vstupu)

• Japonsko* (1964)• Finsko* (1969)• Austrálie* (1971)• Nový Zéland* (1973)• Mexiko (1994)	• Česká republika* (1995)• Jižní Korea* (1996)• Maďarsko (1996)• Polsko (1996)• Slovensko (2000)

OSN = UNO

UNO = UNITED NATIONS ORGANIZATION

<http://www.un.org/>

nejvýznamnější světová organizace, založená r. 1945 na základě

Charty OSN

od července 2011 má 193 členských států,

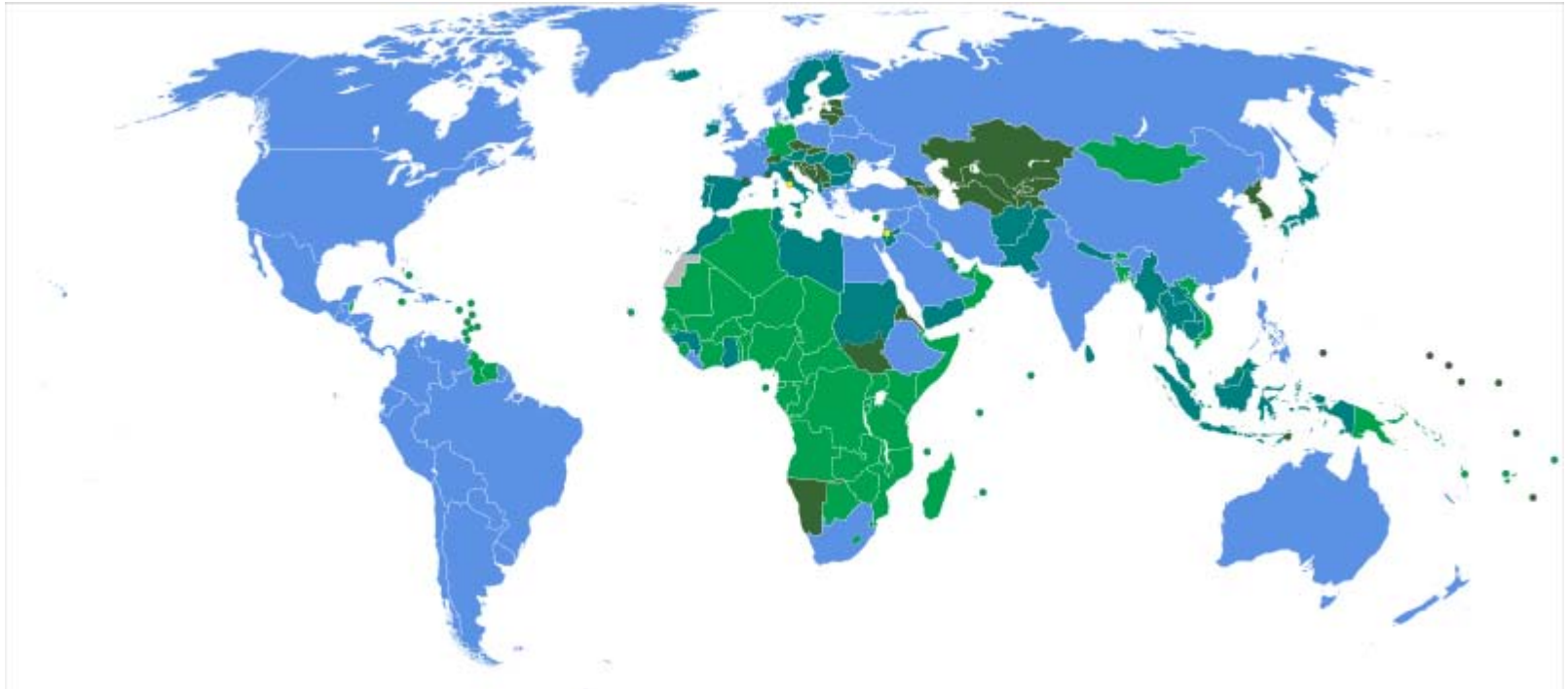
14. července toho roku se novým členem stal **Jižní Súdán**

členy nejsou: Tchajwan, Kiribati, Vatikán, Nauru, Tonga, Tuvalu, až do r. 2002 Švýcarsko

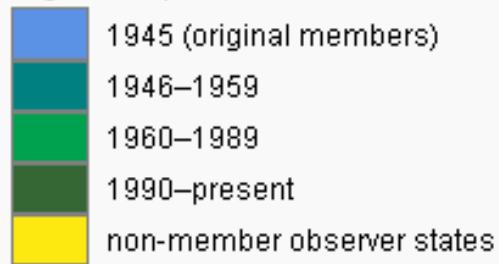
postupná realizace: 1941 Atlantická charta, 1942 Deklarace spojených národů, 1945 Jaltská konference

formální vznik. 24. 10. 1945

ratifikace charty, původně byla podepsána 51 státy

English: Map of the [UN member states](#) by their [dates of admission](#).

Cíl:

mír ve světě, rozvoj přátelských vztahů mezi národy, řešení ekonomických, sociálních, kulturních či humanitárních problémů

hlavní sídlo – New York

Valné shromáždění

(každý stát 1 hlas)

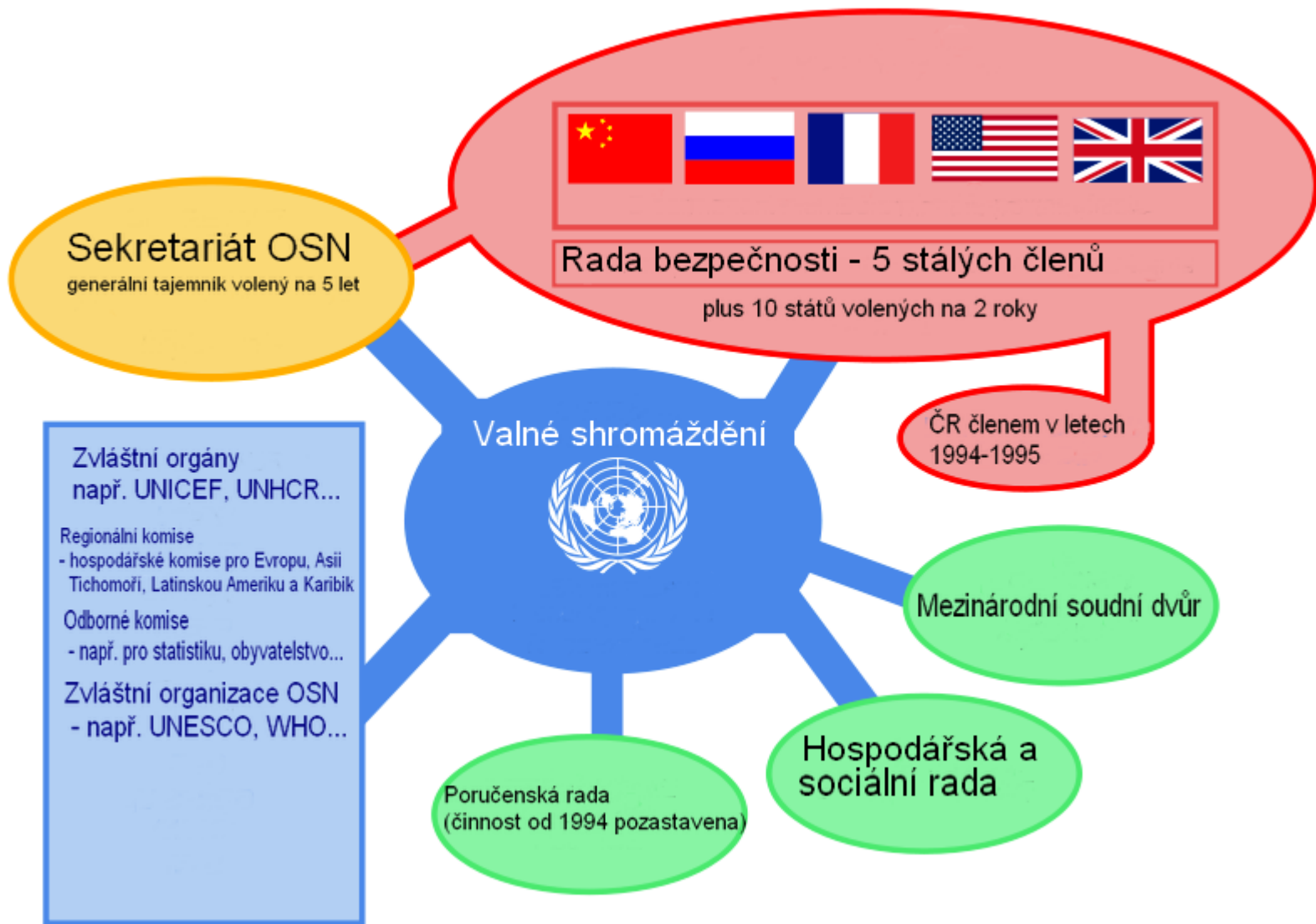
Jeho rezoluce a usnesení nejsou pro členské státy závazná, mají pouze charakter doporučení.

jednací jazyky: angličtina, čínština, francouzština, ruština, španělština

Rozpočet

Přispívají všechny státy podle výše HDP, z rozpočtu jsou hrazeny operace OSN.

Znáš tuto osobnost?

Rada bezpečnosti

(15 členů,

z toho 5 stálých s právem veta – Čína, VB, USA, Francie, Rusko)

10 nestálých, volených členů

sekretariát – v čele generálním tajemník Ban Ki Moon od 1.1.2007
(Korejská republika)

Úkol:

Zjisti jaké je současné složení Rady bezpečnosti, státy zařad' do kontinentů a diskutuj o jejich postavení ve světě a zaměření ekonomiky.

Řešení:

Do 31. 12. 2013 nestálými členy Rady bezpečnosti jsou:

Ázerbájdžán, Guatemala, Maroko, Pákistán, Togo

Do 31. 12. 2014 nestálými členy Rady bezpečnosti jsou:

Jižní Korea, Rwanda, Argentina, Austrálie, Lucembursko

Další orgány OSN jsou

Ekonomická a sociální rada OSN - ECOSOC,

Poručenská rada OSN

Mezinárodní soudní dvůr (sídlí v Haagu)

některé orgány – Ženeva, Vídeň, Haag – soudní dvůr

při OSN pracují i odborné organizace:

UNESCO – pro výchovu, vědu a kulturu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)

FAO – výživa a zemědělství

UNIDO – průmyslový rozvoj

UNDP – rozvojový program OSN

UNEP – program OSN pro ŽP

Mezinárodní měnový fond

Světová banka

WTO -Světová obchodní organizace

NATO = Severoatlantický pakt
North Atlantic Treaty Organization

Vojenskopolitické seskupení států Evropy a Severní Amerika

vznik v r. 1949 jako reakce na sovětský blok (pomoc při napadení)

původně 10 evropských států + USA + Kanada

r. 1999 19 členů – rozšíření o ČR, Polsko, Maďarsko

r. 2008 - 26 států – nové členské státy: Bulharsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko, Slovensko

Sídlo – Brusel

v čele gen. tajemník **Anders Fogh Rasmussen (Dánsko) od 1.8.2009**

Cíl: obrana členských států před vnější agresí

Ozbrojené síly členských států předávají velení nad částí svých vojenských jednotek velitelství NATO, další jednotky by byly předány NATO v případě válečného konfliktu.

Další významné politické organizace:

Rada Evropy

(1949 Strasbourg) – 40 členů – cíl = hospodářský a sociální pokrok čl. států, **ochrana a bezpečnost, v r. 1950 ustanovení konvence na ochranu lidských práv a svobod,**
ČR člen od r. 1993

G8, BRICS,

COMMONWEALTH – Společenství národů,

Liga arabských států,

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE),

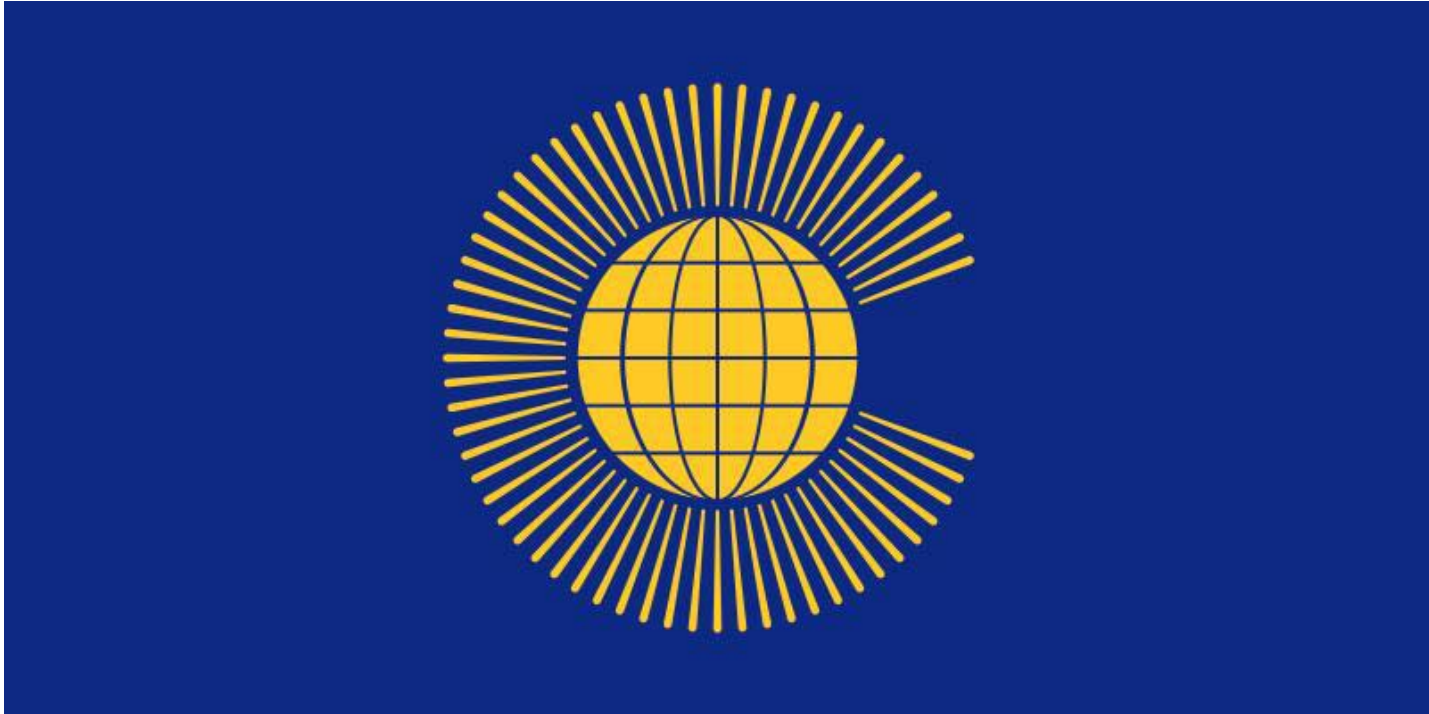
SNS, OECD, OPEC apod.

Úkol:

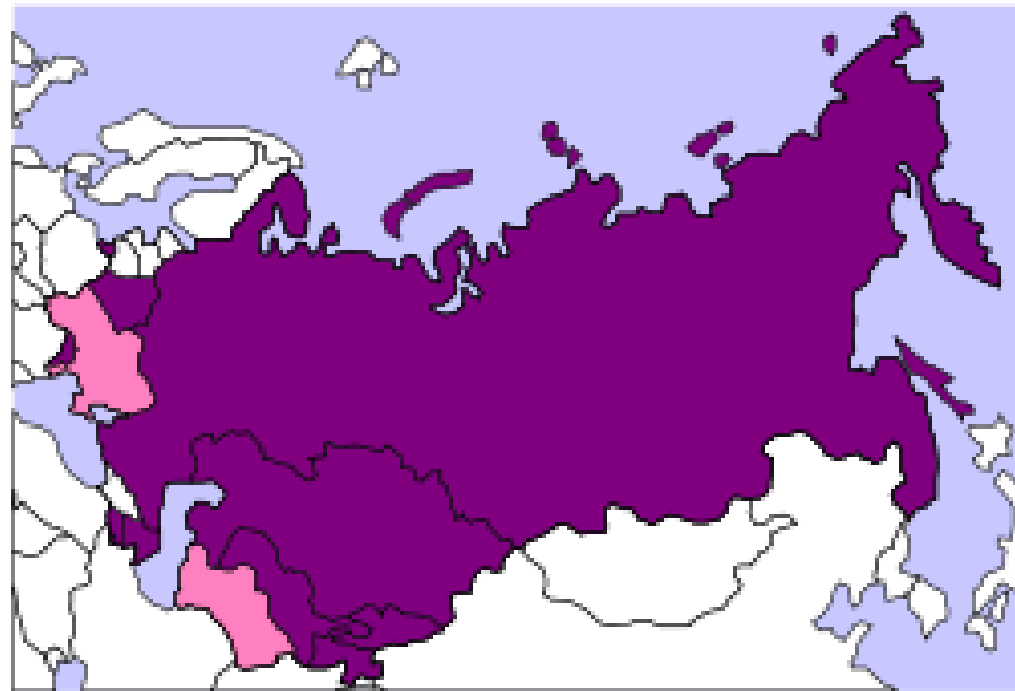
Příprav pro spolužáky krátké charakteristiky jmenovaných organizací.

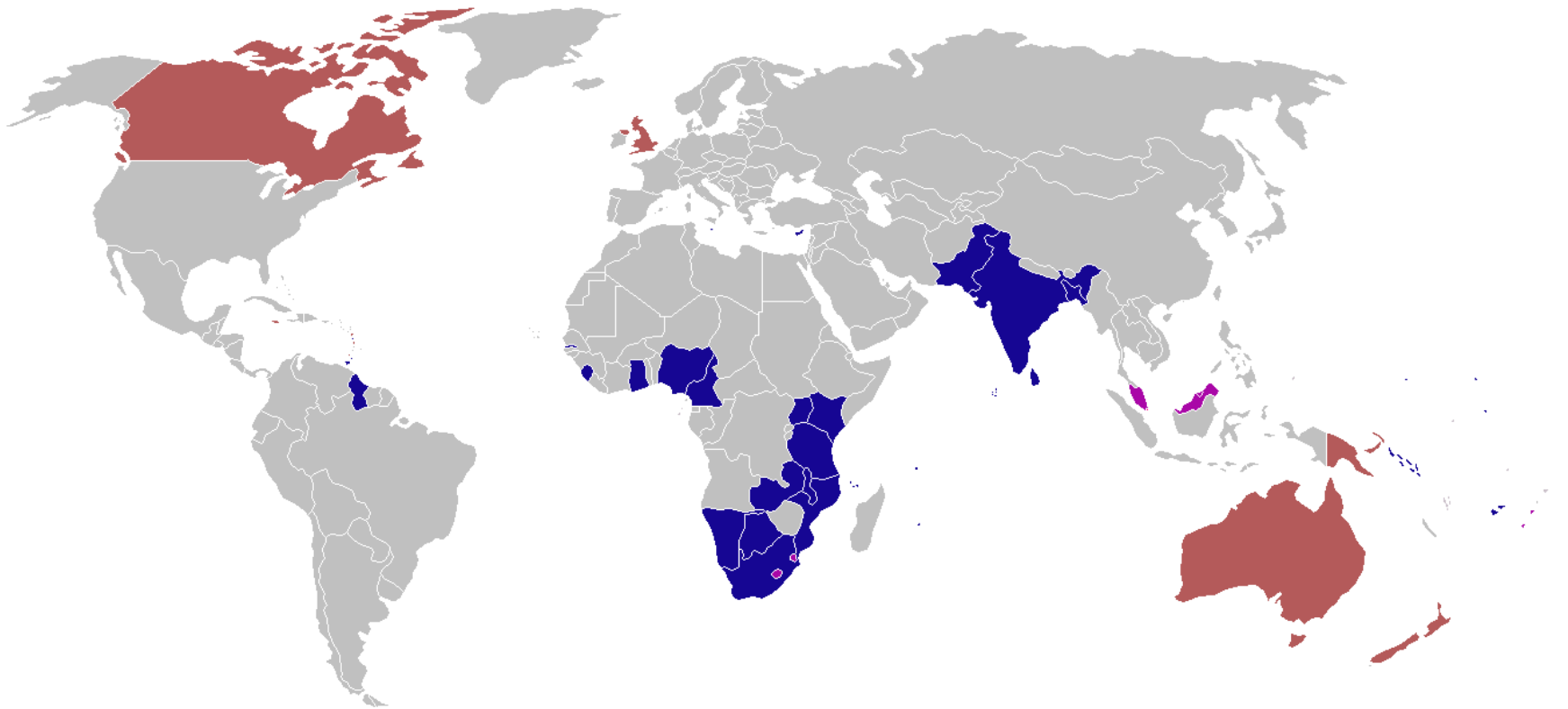
O jaké mezinárodní organizace se jedná na následujících mapkách a obrázcích?

KONEC